

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 289/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. K., B., a J. N., B., zastúpených advokátkou JUDr. E. L., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 58/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. K. a J. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2013 doručená sťažnosť Ing. M. K. a J. N. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 58/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že:

«I.

1. Sťažovatelia podali 10. 10. 2002 na príslušný okresný súd žalobu o určenie vlastníckeho práva k parc. č. 221/1,2 k. ú. S., ktoré im boli neoprávnene odňaté býv. režimom v r. 1986.

2. Po rozhodnutí odvolacieho súdu žalovaná strana – S. - podala 13. 12. 2011 dovolanie proti rozsudku krajského súdu, o ktorom sa doteraz nerozhodlo.

3. Predmetná vec napadla na Najvyšší súd 13. 3. 2012 a prvým jeho procesným úkonom bolo uznesenie z 28. 8. 2012, ktorým odložil vykonateľnosť určujúceho rozsudku odvolacieho súdu, čím znemožnil vykonávanie vlastníckych oprávnení sťažovateľov, ktoré vzhľadom na svoj vysoký vek a zlý zdravotný stav chceli realizovať.

4. Sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť voči uzneseniu o odložení vykonateľnosti deklaratórneho rozhodnutia, ktorú ústavný súd uznesením z 8. 11. 2012 prijal na ďalšie konanie a nálezom zo 14. 2. 2013, č. k. II. ÚS 481/ 2012-27, okrem iného, zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 28. 8. 2012 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Listom z 5. 2. 2013 sme požiadali konajúci senát a listom z 3. 1. 2013 sme podali sťažnosť na prieťahy v konaní aj napriek tomu, že ÚS SR nálezom zo 14. 4. 2011, sp. zn. IV. ÚS 435/2010, už vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Senát na našu žiadosť nereagoval a do konca marca 2013 vec nerozhodol a predseda súdu našu sťažnosť zobral na vedomie s tým, že vec bude sledovať z hľadiska jej vybavenia v primeranej dobe.

II.

1. Z uvedených skutočností vyplýva, že v konaní pred najvyšším súdom dochádza k zbytočným prieťahom tým, že najvyšší súd jednak ignoruje názor ústavného súdu o prieťahoch v konaní i jeho príkaz všeobecnému súdu konať bez zbytočných prieťahov /i keď vo vzťahu k súdu odvolaciemu/, a jednak tým, že vo vzťahu ku sťažovateľom konal protiústavne pri odklade vykonateľnosti súdneho rozhodnutia - porušil čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 dohovoru a dodatkového

protokolu - čo malo za následok evidentné porušenie práva na fair proces v jeho časovej dimenzii, lebo doba po vydaní protiústavného uznesenia je dobou zakladajúcou zbytočné prietahy v dovolacom konaní, pričítateľné na vrub najvyššieho súdu, ktorý ani po roku nebol schopný vydať meritórne rozhodnutie v bežnej rutinnej záležitosti, akou je určenie vlastníckeho práva.

2. Pri dôslednejšom postupe mohol najvyšší súd meritórne rozhodnúť do konca augusta 2012, teda dovtedy, pokiaľ vydal iné, ale z pohľadu platného práva protiústavné a teda aj zmätočné súdne rozhodnutie.

3. Na základe uvedených skutočností sťažnosť predsedovi súdu nepovažujeme za účinný právny prostriedok nápravy - nepovažuje ho ani ESLP vo vzťahu k SR /vid' Ištván v. SR z 12. 6. 2012 ap./- preto podávame túto sťažnosť; celková doba vyše 10 rokov mala pomknúť najvyšší súd konať prednostne v tak citlivej veci, akou je „reštitúcia“ majetku v dôsledku krívd zo strany štátu. Z tohto dôvodu žiadame priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške po 5000 EUR pre každého zo sťažovateľov.

Preto žiadame vydať tento nález:

Základné právo Ing. M. K. a J. N. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom NS SR v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 58/2012 porušené boli.

Ing. M. K. a J. N. priznáva finančné zadosťučinenie každému v sume 5.000 EUR, ktoré im vyplatí Najvyšší súd SR.

Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania v sume 331,12 EUR na účet ich právnej zástupkyne JUDr. E. L., do 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05).

Sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 58/2012.

1. Vychádzajúc zo sťažnosti a z jej príloh, ústavný súd zistil, že napadnuté dovolacie konanie vedené pod sp. zn. 3 Cdo 58/2012 sa na najvyššom súde začalo 13. marca 2012, pričom najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 58/2012 z 28. augusta 2012 odložil vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu však bolo nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 481/2012-27 zo 14. februára 2013 zrušené a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo vrátené na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). V okolnostiach danej veci vzhľadom na obdobie, počas ktorého sa spis v napadnutom konaní nachádza na dovolacom súde, sa vec zjavne nevyznačuje takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priesťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Obdobie od 13. marca 2012 do podania predmetnej ústavnej sťažnosti (3. apríla 2013), ktoré najvyšší súd potreboval na prípravu rozhodnutí v napadnutých konaniach, hoci nebolo krátke, ešte nemožno považovať za porušenie práva sťažovateľov garantovaného v citovanom článku ústavy a dohovoru.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako

porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Okrem uvedeného podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch naďalej, aj po nadobudnutí účinnosti nového čl. 127 ústavy, zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovatelia, ktorí sú kvalifikovane právne zastúpení, sťažnosť na prietahy v konaní nepodali a tvrdia, že *„sťažnosť predsedovi súdu nepovažujeme za účinný právny prostriedok nápravy“*, ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04), dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov (s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľov priznaného im podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné ich sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu neprípustnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovatelia v tejto veci v prípade

zotrvania na stanovisku, že postupom najvyššieho súdu v nej dochádza k zbytočným preťahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2013